

ένότητος. Τὰ περιστατικά αὐτὰ ἐγέννησαν μέσα στή λαϊκή ψυχὴ μιὰ αἰσθηματικὴ διάθεση χαρακτηριστικὴ. Ὁ λαὸς ἀποζητοῦσε τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ τόπου μέσα στὰ σύνορα τῶν παραδόσεων στὶς ὁποῖες τὸν ἔμαθαν νὰ πιστεύῃ. Συγχρόνως καὶ πρὸ πάντων, ἐπιθυμοῦσε, στὴ θέσιν μιᾶς βασιλευομένης τυραννίας τῶν τετρακοσίων, τὴ σιδερένια πυγμὴ ἐνὸς μονάρχου. Συμβαίνει δηλαδὴ ἀκριβῶς ὅ,τι στὴν πολιτικὴ ἱστορία ὀνόμασαν Καισαρισμό: ἀποδοχὴ παθητικὴ καὶ φλογερὰ ἐπιθυμητὴ μαζί, ἀπὸ τὶς λαϊκὲς μάζες, ἐνὸς στρατιωτῆ-ἄρχοντος, ἐνὸς Καίσαρος. Σ' αὐτὴ τὴ διάθεση ὁ λαὸς καίεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν νὰ καβαλικευθῇ ἀπὸ ἓνα Κάισαρα.

Καλώντας τὸν Κάισαρα, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀκολούθησε τὸ ἔνστικτόν του μὲ μεγάλη φροντίδα καλλιέργησαν οἱ διανοητικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἄρχοντές του. Ὁ λαὸς, εἶπαμε, πῆρε τὸ μάθημα στὰ σοβαρὰ καὶ ἐπίστεψε, ἐνῶ οἱ δασκάλου δὲν ἔκαναν ἄλλο παρὰ νὰ πλαταγίζον τὴ γλώσσα τους.

Ὅμως ὁ ἴδιος ὁ λαὸς, μὲ πολὺ σκληρότερα μαθήματα, θὰ γνωρίσῃ τὴν πλάνην του ὅταν θὰ ἴδῃ, μὲ τὰ μάνια τῆς δυστυχίας ὅτι ἡ κατάστασις πού νόμισε πὼς ἐκρήμνισε, ἀνατρέποντας τὸν βενιζελισμό, παραμένει ἀπαράλλακτη, ὄρθια καθὼς οἱ γνωστοὶ ἐκεῖνοι κύλινδροι μὲ τὴν ἀδιάφορη ἰσορροπία, θὰ τὸν χτυπήσῃ ἢ μεγάλη ἀπογοήτευσίς. Τότε θ' ἀρχίσῃ νὰ ἐναρμονίζεται μέσα στὸ σημερινὸ ρυθμὸ τοῦ κόσμου, νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτό του μέλος τῆς Εὐρώπης, μέλος τῆς ἀνθρωπότητος, νὰ μέλλεται γιὰ τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀλήθειας πού κρέμονται σήμερον ἐπάνω ἀπὸ τὸν κόσμον σὰν ὑποσχέσεις.

Μ. ΠΕΡΙΔΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ἡ εκπαιδευτικὴ ἐπιτροπὴ πού ἐ συστάθη τελευταῖα ἀπὸ τὸν ὑπουργὸ τῆς Παιδείας, προτείνει στὴν ἐκθεσὴ τῆς νὰ καταργηθοῦν τὰ διατάγματα καὶ ὁ νόμος 1332 σχετικὰ μὲ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς Παιδείας καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς δημοτικῆς γλώσσας στὰ δημοτικὰ σχολεῖα καὶ νὰ καοῦν τὰ νέα σχολικὰ βιβλία πού ἐξεδόθησαν σύμφωνα μὲ τὰ ἐν λόγω διατάγματα.

(ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ)

Τὰ λεγόμενα ὄργανα τῆς Κοινῆς Γνώμης ἔσπειραν πρὶν λίγες μέρες τὴν εἶδησιν πού περιζελίζουν οἱ παραπάνω γραμμές. Ἐποῦτον γνωστὴ θετικὰ τί πραγματικῶς ἀπεφάσισε καὶ ἐπρότεινε ἡ λεγόμενη ἐπιτροπὴ μποροῦν ἀκόμη νὰ κυκλοφορήσουν πολλὲς παραλλογές τοῦ φαιδρου στὴν ἀπελιπιστικὴ σημασίαν του νέου τῶν ἐφημεριδῶν.

Τὸ βέβαιο εἶναι ὅτι ἡ νέα πολιτικὴ φαιρία πού ἔφεραν στὴν ἀρχὴ οἱ τελευταῖες βουλευτικὲς ἐκλογές ἐγύρῃ καὶ γυρῶναι τὸ μέσο μὲ τὸ ὁποῖο θ' ἀναστηλῶσιν τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο τοῦ Συντάγματος πού κηρύσσει τὴν καθαρῶς ἐπίσημην γλώσσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Προῶγα γιὰ τὸ ὅποιον τὸ ἐξθρονισθὲν κόμμα ἔπρεπε νὰ τὴν εὐνοιοῦναι γιὰ τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο τοῦ Συντάγματος ἐπρότάθη καὶ ἐψηφίσθη ἀπὸ τοὺς σημερινούς πολιτικούς ἐκπαιδευτούς.

Μιὰ διαγοητικὴ ἐπανάστασις ὅπως ἡ ἀνακάλυψις ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας τῆς γλωσσικῆς ἀλήθειας, γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ, προϋποθέτει συστηματικὴ καὶ βαθεῖα σπορὰ καὶ καλλιέργειαν μέσα στὸ λαὸν, τὸ δυστυχισμένον λαὸν πού δηλη-

τηριάζουν οἱ ἄρχοντες του, πολιτικοὶ καὶ πνευματικοί, μὲ ὅλα τὰ ναρκωτικά— καὶ ἡ καθαρῆς εἶναι ἓνα ναρκωτικό.— Προϋποθέτει μιὰ ἐνθουσιώδη φάλαγγα ἀνθρώπων στῶν ὁποίων τὸ λόγο ὁ λαὸς θὰ νοιώσῃ τὸν τόνο τῆς ἀλήθειας.

Στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τριάντα χρόνια τώρα, ἄρχισε ἓνα κίνημα ἐναντίον τῆς λογίας γλώσσας τοῦ ὁποίου ὁ χαρακτήρας ὑπῆρξε καθαρὰ φιλολογικὸς καὶ περιορίστηκε σὲνα δρόμο πού τὸ ἀπομάκρυνε τελείως ἀπὸ τὴ γλώσσικὴ, κοινωνικὴ καὶ ἰδεολογικὴ ἀλήθεια. Ἀντὶ ἡ γλώσσα τῶν δημοτικιστῶν νὰ εἶναι ἡ ζωντανὴ γλώσσα πού μιλά ὁ ἑλληνικὸς λαὸς στὶς διάφορες περιστάσεις τῆς ζωῆς του, μιὰ γλώσσα, ὅπως εἶναι πραγματικῶς ἡ νεοελληνικὴ, ἄγρια βλάστησις ἀκόμη ἀπὸ σπορὰ ὄλων τῶν ἀνέμων τὴν ὁποία ὅσοι θέλουν νὰ καταπιεστούν, γιὰ νὰ μὴ τὴν καταστήσουν σὲ ἀνούσιο γλωσσάριο, μιὰ φροντίδα πρέπει νὰ τοὺς ἀπασχολῇ πρὸ πάντων: πῶς νὰ μὴ ἀρροτηριάσουν τὴν πολὺπλοὴ σύνθεσίν της, παρέβλεψε ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ χαρακτήρα της. Καὶ ὅμως μὴδὰ τὰ θεωρητικὰ παραστρατήματά της, ἡ δημοτικὴ, ὡς ἀρχὴ, ὡς πραγματικότης, εἶναι ὁ δρόμος πού θὰ ὀδηγήσῃ, πού βοήθησε νὰ ὀδηγήσῃ στὴν ἀλήθεια.

Τὸ μεγαλύτερο λάθος τῶν δημοτικιστῶν, μεγαλύτερο καὶ ἀπὸ τὴ θεωρητικὴ τους πλάνη, εἶναι ὅτι ἐκλείσθησαν μέσα σὲ μιὰ αἰσθηματικὴ φιλολογία καὶ ἐπὶ ἄλλο ἀρροζοῦσα στὴν πρώτη καλλιέργεια μιᾶς γλώσσας πού ἔχει ἀνάγκη πρὸ πάντων ἀπὸ αὐστηρὴ πειθαρχία. Οἱ δημοτικιστὰὶ ἀπέτελεσαν μιὰν αἴρεση περιφρονητικὰ περιορισμένη στὸς ὀπαδοὺς της ποτισμένους τὴ στεῖρα αὐταπάτη τῆς πούρας αἰσθητικῆς τέχνης. Δὲν ἔκαμαν τὴ δημοτικὴ, ὅπως εἶναι, γλώσσα τῆς ζωῆς, τῆς λαϊκῆς ζωῆς καὶ τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν. Πολὺ ἀργὰ ἄρχισαν νὰ φροντίζουν γιὰ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ὅμως ἡ ἐκπαιδευτικὴ προσπάθειά τους, ὅσο ἀνεπαρκῆς καὶ ἂν ὑπῆρξε, εἶναι ἡ σπουδαιότερη δουλειὰ πού καταπιάσθησαν.

Σήμερα πού οἱ δασκάλοι ἔρχονται μὲ ἰερατικὰς χειρονομίας νὰ διαλαλήσουν τὰ ξαναξεσταμένα προτερήματα τοῦ ταρξενεμένου προϊόντος των, ἡμεῖς δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ φωνάζομε ὅ,τι εἴμεθα, δημοτικιστὰὶ, καὶ νὰ προτρέψομε τοὺς φίλους τῆς λαϊκῆς γλώσσας, ὅχι πρὸς τὴν κυβέρνησιν ν' ἀπευθύνουν κλαυθμηρὰς διαμαρτυρίας, ἀλλὰ νὰ ἐκκαλέσουν τὸ ζήτημα πρὸς τὸ λαὸ, φωτίζοντάς τον καὶ ξεσκεπάζοντάς του τὴν ἀλήθεια.

Τὸ τεῦχος αὐτὸ δὲν βγαίνει στὴν ὀρισμένη προθεσμία του. Μιὰ ἀπεργία τῶν τυπογραφικῶν μᾶς ἐπέβαλε ἀργοπορία ἐνὸς μηνὸς καὶ ἐπάνω. Θὰ προσπαθήσομε, τὸ τεῦχος τῆς 4ης διημέρας, νὰ βρῇ στὴν ὥρα του.

ΓΝΩΜΕΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΓΙΑ ΜΑΣ

Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ θὰ καταχωροῦμε ἐδῶ γνώμες τῶν ἄλλων γιὰ μᾶς πού ἡ μᾶς χαρακτηρίζουν ἰδιαίτερα ἢ χαρακτηρίζουν, ἰδιαίτερα πάλι, ἐκείνους πού τίς ἐκφέρουν. Ὁ ἔξυπνος ἀναγνώστης θὰ καταλαβαίνει γιὰ ποιά ἀπὸ τίς δύο περιπτώσεις θὰ πρόκειται κάθε φορὰ.

— «Ὅτ'δὲν λέγοι περὶ τινος περιοδικῶν τὰ «Γράμματα», δημοσιουσιμένον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, διότι τὰ ἐν αὐτῷ δὲν τὰ τρώγοντι οὔτε οἱ σκύλοι, εἶναι ἀνάξια κρίσεως.» Αὐτὰ γράφει κάποιος διάσημος Λημπόιτης (Λ. Φ.) ἡ δὲ σύνταξις τοῦ περιοδικῶν (διάβαζε: περιοδικῶν σύγγραμμα) μέσα στὸ ὁποῖον δημοσιεύονται αὐτὲς οἱ γραμμὲς προσοδεῖται σὲ ὑποσημείωσιν: «τὰ τρώγοντι, ἀλλ' ἀφοῦ τὰ ἐμῶν οἱ ἀναγνώσταις».

Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος,
ὄργανον τῶν Πατριαρχεῶν Ἀλεξανδρείας (1).

— «Βρῆκαν τὰ «Γράμματα» μὲ πολὺ σοβαρὸ περιεχόμενον».

Περιοδικὸ Ὁ Νουμάς,
βγαίνει κάθε Σάββατο, Ἀθήνα, ὁδὸς Σοφοκλέους, 3.

(1) Πᾶσα αἰτιεὶς περὶ ἔγγραφης ἢ ἀναγνώσεως συνδρομῆς καὶ οἰκίᾳ τις ἄλλη πληροφορία ἀπευθύνετα τῇ ἐπομένῃ διεσύνεσι: A Sa Grandeur Mgr Théophile, Métropolitte de Tripoli, Vicaire Patriarcal, Patriarcal Grec, Alexandria—Egypte.